

Vergaderjaar 2000–2001

25 938

Leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving

Nr. 11

VERSLAG VAN EEN NADER SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 10 april 2001

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ bleek bij onderstaande fracties behoefte te bestaan een aantal aanvullende vragen ter beantwoording voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over haar brief van 13 april 2000 inzake het onderzoek naar knelpunten in de particuliere sector als gevolg van het hanteren van leeftijdsgrenzen (25 938, nr. 9), alsmede over haar brief van 1 november 2000 ter beantwoording van commissievragen over eerstgenoemde brief (25 938, nr. 10). De op 14 december aangeboden vragen zijn bij brief van 10 april 2001 door de staatssecretaris beantwoord.

Vragen PvdA-fractie:

1

In uw antwoord op vraag 1 in kamerstuk 25 938, nr. 10 maakt u melding van een handleiding met richtlijnen voor ontwerpers. Kunt u al iets melden over de resultaten daarvan?

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Swildens-Rozendaal (PvdA), ondervoorzitter, Middel (PvdA), Essers (VVD), voorzitter, Oedayraj Singh Varma (GroenLinks), Dankers (CDA), Oudkerk (PvdA), Reitsma (CDA), Bakker (D66), Rouvoet (ChristenUnie), Van Vliet (D66), Van Blerck-Woerdman (VVD), Passtoors (VVD), Eisses-Timmerman (CDA), Gortzak (PvdA), Hermann (GroenLinks), Buijs (CDA), Atsma (CDA), Arib (PvdA), Spoelman (PvdA), Kant (SP), E. Meijer (VVD), Van der Hoek (PVDA), Blok (VVD) en Mosterd (CDA).
Plv. leden: Van 't Riet (D66), Rehwinkel (PvdA), Apostolou (PvdA), Örgü (VVD), Van Gent (GroenLinks), Verburg (CDA), Noorman-den Uyl (PvdA), Weekers (VVD), Ravestein (D66), Slob (ChristenUnie), Schimmel (D66), Terpstra (VVD), Udo (VVD), Visser-van Doorn (CDA), Belinfante (PVDA), Harrewijn (GroenLinks), Ross-van Dorp (CDA), T. H. A. M. Meijer (CDA), Duijkers (PvdA), Smits (PvdA), Marijnissen (SP), O. P. G. Vos (VVD), Hamer (PvdA), Cherribi (VVD) en Eurlings (CDA).

De resultaten van de handleiding zijn gelegen in de producten. De handleiding «Design-relevant characteristics of ageing users», die in september 1998 is uitgekomen, kan een bijdrage leveren aan het ontwerpen van goede producten. Er zijn diverse inspanningen verricht om de handleiding onder de aandacht van ontwerpers te brengen:

- De handleiding is op de ouderenbeurs in september 1998 formeel aan de Staatssecretaris van VWS aangeboden.
- De handleiding is aangekondigd in vaktijdschriften en er zijn flyers verspreid.
- TNO/CVO heeft de handleiding gepromoot bij bedrijven.
- Over de handleiding zijn artikelen gepubliceerd in diverse vaktijdschriften, niet alleen voor ontwerpers maar ook voor andere mogelijke belanghebbenden zoals ergotherapeuten.

Het ontwerpen van goede producten vergt veel tijd. Onderzoek van het KITZ (Kwaliteits Instituut Toegepaste ThuisZorgtechnologie) heeft aangetoond dat bij een snelle productie de gebruiker vaak te weinig betrokken is bij het ontwerp. Voor resultaten op productniveau is het derhalve nu nog te vroeg.

Vragen van de GroenLinks-fractie:

2

Is de Staatssecretaris bereid onderzoek te laten doen naar het hanteren van leeftijdsgrenzen door particuliere verzekeraars? Zo nee, is zij dan bereid haar overredingsstrategie in te zetten bij de verzekeraars? Eerder was reeds gevraagd welke maatschappijen welke leeftijdsgrenzen hanteren. Kan daar alsnog antwoord op worden gegeven?

Welke maatschappijen in hun polisvoorwaarden leeftijdsgrenzen hanteren, is mij niet bekend. Het hanteren van polisvoorwaarden in verzekeringsovereenkomsten is overigens een strikt privaatrechtelijke aangelegenheid, waar de overheid niet in kan treden. Er bestaat geen specifiek bij of krachtens wet geregeld verbod op het hanteren van leeftijdsgrenzen bij verzekeringsovereenkomsten. Gezien de rechterlijke uitspraken op dit gebied is het waarschijnlijk dat het maken van leeftijdsonderscheid is toegestaan. Mij is bekend dat er door de Consumentenbond een procedure tegen een verzekeraar is aangespannen met betrekking tot de toelaatbaarheid van een polisvoorwaarde in de ziektekostenverzekering, die ertoe leidt dat de maatschappijpolis beëindigd wordt in de maand dat de verzekerde 65 jaar wordt. Uiteraard volg ik de voortgang van deze procedure met belangstelling.

Gelet op het bovenstaande acht ik overleg met verzekeraars niet opportuun.

3

Het stellen van een juridische norm ziet de Staatssecretaris als ultimum remedium, maar intussen is er wel een norm gangbaar, zo blijkt uit de beantwoording van vraag 3 (gerechtvaardigd en gerechtvaardigde leeftijdsgrenzen) en worden de maatschappelijke opvattingen als rechtvaardiging voor de leeftijdsgrens van 65 in het belastingplan genoemd. Kan de Staatssecretaris meer duidelijkheid verschaffen en expliciteren wat volgens haar geoorloofde leeftijdsgrenzen zijn en welke niet?

Geoorloofde leeftijdsgrenzen zijn die grenzen die voldoende gemotiveerd zijn en een maatschappelijk doel hebben, bijvoorbeeld als het gaat om de bescherming van jeugdigen. Van geval tot geval zal beoordeeld moeten worden of hiervan sprake is. Overigens zal dit vaak evident zijn. Toch zijn er ook veel twijfelgevallen. Het door het Landelijk Bureau Leef tijd te ontwikkelen theoretisch kader in deze, en de daarbij behorende maatschappelijke discussie, moet ertoe bijdragen dat het aantal twijfelgevallen afneemt.

4

Is de Staatssecretaris bereid de Kamer op de hoogte te houden van de antwoorden op haar vraag aan andere ministeries met het verzoek leeftijdsgrenzen in statuten/reglementen van de door hun gesubsidieerde organisaties op te sporen?

Zodra ik van alle collegae hierover informatie heb ontvangen, zal ik de Kamer informeren.

5

De beantwoording van vraag 18 is naar de mening van de GroenLinks-fractie niet correct. Gevraagd is naar de mogelijkheid om vouchers voor onderwijs in te voeren die je je hele leven kunt inwisselen. Dit sluit aan bij levensloop- en diversiteitsbeleid. De Staatssecretaris verwijst echter naar bestaande vouchers die een overstap naar andere onderwijsinstellingen mogelijk maken.

Is de Staatssecretaris bereid met het ministerie van OCenW te bespreken of studiefinanciering tot 30 kan worden veranderd in leeftijds-onafhankelijke vouchers die recht op studiefinanciering geven wanneer men dat wil?

In nauw overleg met de Kamer onder andere naar aanleiding van de nota «Een flexibele studiefinanciering – Een stelstel dat past» en de WSF2000 (1999–2000, 26 873) is besloten een systeem te hanteren waarbij de student die voor zijn 30e verjaardag aan een studie begint die studie met behoud van studiefinanciering mag afronden. In dat debat is het uitgangspunt bevestigd dat studiefinanciering een «jeugdinstel» is. Het moet jonge mensen in staat stellen om een initiële opleiding te voltooien. Boven de 30 jaar is er sprake van een grotere (financiële) verantwoordelijkheid van het individu en verantwoordelijkheid van de instelling of werkgever. Een open systeem van leeftijdsonafhankelijke vouchers zal overigens zeer hoge kosten met zich meebrengen. Dit neemt niet weg dat er wel gekeken wordt naar mogelijkheden die vraagfinanciering biedt. In de eerste plaats in het kader van het Marktwerking Deregulerings Wetgevingskwaliteit-traject (MDW-traject) over vouchers en persoonsgebonden budgetten.

In de tweede plaats is de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in de nota «Naar een open hoger onderwijs» die u onlangs heeft ontvangen, ingegaan op de financiering van de masteropleidingen in het hbo en wo. Daarin heeft hij aangekondigd dat er verschillende scenario's voor de bekostiging van de masteropleidingen voor de lange termijn worden verkend. Voor de zomer van 2001 moet deze verkenning zijn afgerond. Hij verwijst u ook naar zijn brief van 20 december jongstleden over dit onderwerp.

6

De Staatssecretaris erkent het belang van het vergroten van maatschappelijk draagvlak. Is de Staatssecretaris bereid het voorstel van het LBL voor een Postbus 51-spot om leeftijd ter discussie te stellen over te nemen?

Het LBL heeft mij laten weten thans geen actuele aanleiding te zien voor een dergelijke spot. Dat kan in de ogen van het LBL anders komen te liggen als het wetsvoorstel verbod leeftijdsdiscriminatie bij de arbeid tot wet verheven wordt. Aan een voorlichtingsstrategie rond dit wetsvoorstel wordt thans gewerkt door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

7

Bij de beantwoording van de vraag over de Europese Richtlijn wordt een termijn genoemd van twee jaar voor de implementatie van de richtlijn. Waarom duurt dit zo lang?

De op 2 december 2000 in werking getreden Richtlijn tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep heeft een implementatietermijn van drie jaar na de inwerkingtreding. Voor de non-discriminatiegronden leeftijd en handicap kan indien nodig en gemotiveerd een termijn van maximaal zes jaar na de inwerkingtreding worden aangehouden.

Deze implementatietermijnen worden noodzakelijk geacht omdat de richtlijn aanzienlijke gevolgen heeft voor de wet- en regelgeving in de lidstaten van de Europese Unie, inclusief Nederland. Dit speelt met name ten aanzien van de non-discriminatiegronden waarvoor in de lidstaten op

nationaal niveau nog geen wet- en regelgeving is vastgesteld. Zie ook het antwoord op vraag 24 in het schriftelijk verslag d.d. 1 november 2000 (TK, 2000–2001, 25 938, nr. 10).

De voorzitter van de commissie,
Essers

De griffier van de commissie,
Teunissen